ZESZYTY NAUKOWE POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ 1970

Seria: JĘZYKI OBCE z. 1 Nr kol. 284

ALFRED KRZYWOŃ

DLACZEGO UCZYMY SIE JĘZYKA HISZPAŃSKIEGO

1. Krótki zarys historyczny rozwoju języka hiszpańskiego

Najstarszymi mieszkańcami Półwyspu Iberyjskiego byli Iberowie, od których pochodzi nazwa półwyspu. Był to naród pochodzenia afrykańskiego. W wieku VI przed naszą erą przybyli tutaj także od północy przez Pireneje Celtowie, którzy w ciągu najbliższych wieków zmieszali się z osiadłymi tam już plemionami iberyjskimi. Pozostałością tych czasów jest język baskijski. W języku hiszpańskim natomiast bardzo mało jest śladów tego prajęzyka iberyjskiego, jakkolwiek widać je jeszcze wyraźnie w fonetyce języka hiszpańskiego.

W czasach gdy Półwysep Iberyjski stanowił prowincję rzymską łacina przenikać zaczęła coraz bardziej w mowę ludności miejscowej, tak że dziś zaliczamy ją do języków romańskich. Sama nazwa kraju "Spania", oznaczająca w języku fenickim "Kraj ukryty", nadana została półwyspowi przez Fenicjan. Hiszpania stała się później jedną z kolebek kultury rzymskiej. Pisarze tacy jak Seneca, Lucan i satyryk Martial oraz cesarze Trajan i Hadrian pochodzili z tej właśnie prowincji. Co prawda łacina na tym terenie z biegiem czasu uległa znacznym zniekształceniom.

Trwająca od 711 do 1492 roku okupacja Arabów pozostawiła językowi hiszpańskiemu w spuściźnie dużą ilość słów używanach po dzień dzisiejszy,zwłaszcza w dziedzinie nauk, które Arabowie wnieśli ze sobą do kultury europejskiej,a więc w alchemii, astronomii, matematyce, medycynie, botanice i architekturze. Wpływ arabskiego na język kraju zacieśnia się jednakże wyłącznie tylko do leksyki. Wiele ze słów pierwotnie przejętych z arabskiego później znowu uległo eliminacji, tak że dzisiaj słownictwo hiszpańskie w 10% tylko jest pochodzenia arabskiego.

Odkrycie kontynentu amerykańskiego przez Hiszpanów również wzbogaciło język hiszpański o słownictwo pochodzenia indiańskiego, np. tabaco, maíz, chocolate, puma, jaguar, canea i wiele innych.

Wiele jest też wyrazów przejętych z języków innych, np. z greki, hebrajskiego, francuskiego i języków germańskich.

W wieku XII powstaje pierwszy pomnik literacki w tym języku, "Cantar de mío Cid" czyli "Pieśń o Cydzie", epos, który można by porównać z Pieśnią o Rolandzie. Proza hiszpańska rozwinęła się w wieku następnym. Do tego czasu mówiono w języku kastylskim, a pisano po łacinie. Za ojca języka hiszpańskiego pisanego uchodzi król Alfons Mądry, który spowodował przetłumaczenie na język kastylski tekstów łacińskich (np.Biblię) i arabskich. Od tego czasu już język ten szybko się rozwijał. Po połączeniu Hiszpanii w jedno królestwo język hiszpański doczekał się największego swego rozkwitu. W tym czasie powstały dzieła Cervantesa, Lope de Vegi, Calderona i innych. W roku 1713 na wzór francuski założono "Real Academia de la Lengna".

2. Zasięg języka hiszpańskiego w świecie

Język hiszpański jest językiem światowym i jednym z oficjalnych języków Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jest on kluczem do krajów Ameryki Środkowej i Południowej. Dziś językiem tym posługuje się około 150 milionów mieszkańców naszego globu. Liczba mówiących jakimkolwiek językiem jest jednakże jednym tylko z kryteriów rozpowszechnienia języka. Języka uczą się ludzie nie tylko aby nim mówić, lecz także aby czytać. Mianowicie w języku hiszpańskim pojawia się dziennie około 1.000 dzienników o łącznym nakładzie 11 milionów egzemplarzy (drugie miejsce po języku angielskim). Wydaje się również rocznie około 1.500 tytułów książek. Jeśli chodzi o literaturę techniczną (technika i nauki ścisłe) rocznie wydaje się na świecie w tym języku 1.800 tytułów. Przy wyborze języka do nauki trzeba też brać pod uwagę jego zasięg geograficzny. Na pierwszym miejscu stoi bowiem pod tym względem język hiszpański. Jest on językiem urzędowym w ponad 20 krajów, a mianowicie w Hiszpanii, Argentynie, Boliwii, Chile,Ekwadorze, Gwatemali, Hondurasie, Haiti, Kolumbii, Kostarce, Kubie, Meksyku, Nikaragui, Panomie, Paragwaju, Peru,Puerto Rico, Republice Dominikańskiej, Salwadorze, Trynidadzie, Urugwaju,Wenezueli i na Filipinach.

3. Nauczanie języka hiszpańskiego w Polsce

Przed wojną języka hiszpańskiego w Polsce uczono tylko na lektoratach przy romanistyce na uniwersytetach. W Polsce Ludowej w związku z ożywieniem kontaktów handlowych i naukowych z wieloma krajami świata wzrosło znacznie zainteresowanie nauką

języków obcych i tym samym również języka hiszpańskiego, jednego z najpiękniejszych języków na świecie. Polskę łączą żywe stosunki handlowe, kulturalne i naukowe z pierwszym socjalistycznym państwem Ameryki Łacińskiej, Kubą. Wielu polskich specjalistów - inżynierów i techników - corocznie wyjeżdża na Kubę, gdzie pracują jako doradcy w przemyśle i w różnych placówkach naukowych. Polska utrzymuje także stosunki handlowe z innymi krajami Południowej Ameryki, w których językiem urzędowym jest właśnie język hiszpański (np. z Meksykiem, Peru i Chile).

Od kilku lat polscy specjaliści pracują przy budowie cukrowni w Hiszpanii. Z tych względów nauka hiszpańskiego w naszych szkołach stała się po prostu koniecznością. Trzeba obiektywnie stwierdzić, że w nauczaniu tego języka w stosunku do innych krajów jesteśmy poważnie opóźnieni. W Związku Radzieckim np. języka hiszpańskiego uczy się już młodzież szkół podstawowych od klasy 5 począwszy oraz w większości szkół średnich i wyższych.

W ostatnich latach zainteresowanie nauką języka hiszpańskiego wzrosło i u nas w Polsce. Wiele osób uczy się go na kursach organizowanych przez Kluby Międzynarodowej Prasy i Książki. Poza lektoratami przy romanistyce na uniwersytetach oraz Wyższym Studium Języków Obcych w Warszawie język hiszpański wprowadzono również w ramach lektoratów na Politechnikach Wrocławskiej, Poznańskiej i Śląskiej.

Na Politechnice Śląskiej hiszpańskiego uczy się około 60 studentów w ramach lektoratu obowiązkowego. Studenci korzystają z bardzo dobrego podręcznika Oskara Perlina "Język hiszpański", Cz. I, wyd. II - skrypt dla studentów szkół wyższych

Oprócz tego stoją im do dyspozycji w bibliotece podręcznej Studium Języków Obcych i w laboratorium językowym następujące pomoce naukowe:

a) Vladimiro Macchi, Wir lernen spanish sprechen - wraz z płytami,
b) A. Cherel, Spanish ohne Mühe - również z płytami (20).
c) Langenscheidt, Sprachplatten, - 4 płyty,
d) Linguaphone, Curso de Conversación Español, 16 płyt,
e) Polonia - Czasopismo "Polska" w języku hiszpańskim.
f) dwa czasopisma kubańskie: "Cuba" i "Deporte" (Sport),
g) Idioma - Czasopismo poruszające zagadnienia z zakresu fonetyki, leksykologii i frazeologii głównych języków świata.